

Priopćenje za medije Agencije Europske unije za temeljna prava
Beč/Berlin, 14. prosinca 2020.

Sada je pravo vrijeme da osiguramo primjenu umjetne inteligencije na način koji odgovara Europljanima

Od praćenja širenja bolesti COVID-19 do donošenja odluka o tome tko će primati socijalne naknade, umjetna inteligencija utječe na živote milijuna Europljana. Automatizacija može poboljšati postupak donošenja odluka. Međutim, primjena umjetne inteligencije može dovesti do pogrješki i diskriminacije, te je teško osporiva. Novo izvješće Agencije Europske unije za temeljna prava (FRA) upućuje na to da postoji zbuđenost u pogledu utjecaja umjetne inteligencije na ljudska prava. To se može uočiti čak i kod organizacija koje se već služe umjetnom inteligencijom. FRA poziva donositelje politika da pruže dodatne smjernice o tome kako se postojeća pravila primjenjuju na umjetnu inteligenciju i osiguraju da se svim budućim zakonima u području umjetne inteligencije štite temeljna prava.

„Umjetna inteligencija nije nepogrješiva s obzirom na to da su je izradili ljudi, a ljudi griješe. Stoga, kada se primjenjuje umjetna inteligencija, moramo znati na koji način ona funkcionira te kako se mogu osporiti automatizirane odluke. Europska unija treba pojasniti kako se postojeća pravila primjenjuju na umjetnu inteligenciju. S druge strane, organizacije trebaju procijeniti kako tehnologije koje primjenjuju u okviru razvoja i upotrebe umjetne inteligencije mogu ugroziti ljudska prava”, rekao je direktor FRA-e [Michael O’Flaherty](#). *„Imamo priliku oblikovati umjetnu inteligenciju koja ne samo da poštuje naša ljudska i temeljna prava, već ih i štiti i promiče.”*

U izvješću FRA-e pod nazivom „[Getting the future right – Artificial intelligence and fundamental rights](#)” (Oblikovanje budućnosti kakva nam odgovara – umjetna inteligencija i temeljna prava u EU-u) utvrđuju se opasnosti koje proizlaze iz primjene umjetne inteligencije, na primjer kad je riječ o prognostičkom radu policije, medicinskim dijagnozama, socijalnim uslugama i ciljanom oglašavanju. U tom se izvješću poziva EU i države članice EU-a da:

- **osiguraju da se prilikom primjene umjetne inteligencije poštuju SVA temeljna prava** – umjetna inteligencija može utjecati na brojna prava, ne samo na ona u pogledu privatnosti i zaštite podataka. Osim toga, može dovesti do diskriminacije ili ometanja pravde. To se mora uzeti u obzir pri donošenju novih zakona u području umjetne inteligencije te se moraju razviti učinkovite mjere zaštite;
- **zajamče da osobe mogu osporiti odluke koje donese umjetna inteligencija** – građani trebaju znati kada se i kako primjenjuje umjetna inteligencija te kako se i kome podnose pritužbe. Organizacije koje primjenjuju umjetnu inteligenciju trebaju biti u stanju objasniti način na koji njihovi sustavi donose odluke;
- **provedu procjenu umjetne inteligencije prije i tijekom njezine primjene kako bi smanjili negativne učinke** – privatne i javne organizacije trebale bi provesti procjene načina na koje bi primjena umjetne inteligencije mogla prouzročiti povrede temeljnih prava;
- **pruže dodatne smjernice o pravilima o zaštiti podataka** – Europska unija trebala bi dodatno pojasniti kako se pravila o zaštiti podataka primjenjuju na umjetnu inteligenciju. Potrebno je i dodatno pojašnjenje kad je riječ o posljedicama automatiziranog donošenja odluka i pravu na ljudsko preispitivanje u slučajevima u kojima se primjenjuje umjetna inteligencija.
- **procijene uzrokuje li umjetna inteligencija diskriminaciju** – razina informiranosti o tome da umjetna inteligencija može uzrokovati diskriminaciju te o posljedicama takvog učinka relativno je niska. Zbog toga je potrebno osigurati dodatna sredstva za provedbu

istraživanja o mogućem diskriminacijskom učinku umjetne inteligencije kako bi Europa u skladu s time mogla uvesti mjere zaštite;

- **uspostave učinkovit sustav nadzora** – Europska unija trebala bi ulagati u „povezaniji“ sustav u okviru kojeg bi se poslovne subjekte i tijela javne uprave moglo pozvati na odgovornost u pogledu primjene umjetne inteligencije. Nadležna tijela trebaju nadzornim tijelima osigurati odgovarajuće resurse i vještine kako bi ona mogla obavljati taj posao.

Ovo je izvješće dio [projekta FRA-e o umjetnoj inteligenciji i tehnologiji velike količine podataka](#). Temelji se na više od stotinu intervjua s javnim i privatnim organizacijama koje već primjenjuju umjetnu inteligenciju. To uključuje i opažanja stručnjaka koji se bave praćenjem mogućih povreda temeljnih prava. Analiza se temelji na primjerima stvarne primjene umjetne inteligencije iz Estonije, Finske, Francuske, Nizozemske i Španjolske.

FRA i njemačko predsjedništvo Vijećem EU-a 14. prosinca organizirat će konferenciju pod nazivom [Umjetna inteligencija na europski način: zaštita temeljnih prava u doba umjetne inteligencije](#).

Za dodatne informacije obratite se na: media@fra.europa.eu / Tel.: +43 1 580 30 653